

FÖRFATTNINGSSAMLING

HANDLINGSPROGRAM FÖR BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE OCH INTERN SÄKERHET

Antagen 2024-06-11

STYRANDE DOKUMENT

Dokumenttitel	Handlingsprogram för brottsförebyggande arbete och intern säkerhet
Diarienummer	KK24/242
Kategori av styrdokument	Aktiverande
Fastställt av	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum	2024-06-11
Giltighetstid	Från 20240625 och tills vidare
Omfattar	Hela kommunens organisation
Dokumentansvarig	Politisk nivå: Kommunstyrelsen Tjänstenivå: Räddning och säkerhet, Avdelningen för säkerhet och krisberedskap
Uppföljning	Styrdokumentets funktion och efterlevnad följs löpande av ROS, Avd. för säkerhet och krisberedskap, och bedömning av aktualitet görs minst en gång per mandatperiod. Årlig rapportering av arbetet utifrån handlingsprogrammet görs till Kommunstyrelsen eller dess utskott på förfrågan.

KATEGORIER AV STYRDOKUMENT

Organiserande	Förklarar, tydliggör och reglerar kommunens roll- och ansvarsfördelning samt vem som har rätt att fatta beslut.
Normerande	Beskriver kommunens förhållningssätt i en viss fråga eller ger direktiv för hur något ska utföras och syftar till att styra beteenden utifrån en gemensam värdegrund.
Aktiverande	Beskriver vad kommunen vill förändra eller uppnå inom specifika områden och syftar till att ge ett uppdrag att handla på ett visst sätt.
Reglerande	Anger villkoren för kommunal service och vilka krav kommunen ställer på de som lever, verkar och vistas i Nyköping.

INNEHÅLL

1	HANDLINGSPROGRAM FÖR BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE OCH INTERN SÄKERHET	1
1.1	Bakgrund och syfte	1
1.2	Mål.....	1
2	LAG (2023:196) OM KOMMUNERS ANSVAR FÖR BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE.....	1
2.1	Ledning och samordning av arbetet	2
3	BROTTSFÖREBYGGANDE OCH TRYGGHETSFRÄMJANDE ARBETE.....	3
3.1	Bakgrund och riskbild.....	3
3.2	Fokusområde 1: Samverkansöverenskommelse och medborgarlöfte	3
3.3	Fokusområde 2: EST - effektiv samordning för trygghet.....	4
3.4	Fokusområde 3: Lägesbild, analys, åtgärder och utvärdering	4
3.5	Fokusområde 4: Samverkan	4
3.6	Fokusområde 5: Våldsprevention.....	4
3.7	Fokusområde 6: Alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar - ANDTS.....	5
3.8	Fokusområde 7: Skadegörelse	5
3.9	Fokusområde 8: Valfärdsbrott.....	5
4	INTERN SÄKERHET	5
4.1	Bakgrund och riskbild.....	5
4.2	Fokusområde 1: Utbildning.....	6
4.3	Fokusområde 2: Trygghetsbesök	6
4.4	Fokusområde 3: Rådgivning.....	6
4.5	Fokusområde 4: Rapportering av missförhållanden	7
5	ÄNDRINGSHISTORIK	8

1 HANDLINGSPROGRAM FÖR BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE OCH INTERN SÄKERHET

1.1 Bakgrund och syfte

I Nyköpings kommun finns ett program för social hållbarhet som anger den politiska visionen och viljeriktningen för Nyköpings kommuns arbete för att uppnå en socialt hållbar samhällsutveckling. Det samordnande arbetet med brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete samt intern säkerhet har en viktig roll inom flertalet områden som syftar till att skapa en god social hållbarhet i Nyköpings kommun.

Syftet med föreliggande handlingsprogram är att tydliggöra kommunens förhållningssätt och fokusområden och fokusområden för det arbete som bedrivs i form av brottsförebyggande arbete och intern säkerhet i Nyköpings kommun.

1.2 Mål

Målet med handlingsprogrammet är att arbeta för en tryggare och säkrare kommun utifrån främst programmet för social hållbarhet. För att nå målet ska kommunen arbeta kunskapsbaserat och i samverkan utifrån lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbetet.

2 LAG (2023:196) OM KOMMUNERS ANSVAR FÖR BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE

Från och med juli 2023 finns en ny lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Lagen innebär mer ansvar och ett ramverk för kommunen att arbeta brottsförebyggande.

Kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbetet kommer ske genom kunskapsbaserat arbetssätt. Lagen är normativ och beskriver *hur* arbetet ska gå tillväga utifrån samordning och ledning. Vilka åtgärder och vilka brottsförebyggande insatser som ska beslutas om kommer att göras genom ett kommunledningsansvar.

Enligt lagen föreligger det kommunen att ta fram en lägesbild över kommunens geografiska område minst vartannat år. Kartläggningen inför lägesbilden ska innehålla brottslighet, dess omfattning och konsekvenser, samt information av betydelse och analys av kartläggningen. Lägesbilden ska finnas som underlag för vilka åtgärder som vidtas och då göra en åtgärdsplan.

Nyköpings kommun har ambition att uppdatera lägesbilden vartannat år, samt följa upp åtgärdsplanen. Lägesbilden ska göra i samråd med Lokalpolisområde Nyköpings lägesbild.

Enligt lagen ansvarar kommunen för samordningen inom det geografiska området. Kommuner ska verka för skriftliga och gemensamma samverkansöverenskommelser med relevanta aktörer. Kommunen ska också verka för att strategiska brottsförebyggande frågor hanteras i ett särskilt forum (strategiskt råd) där kommunen och relevanta aktörer ingår. Rådet ska ledas av kommunen. I Nyköpings kommun finns ett brottsförebyggande råd, BRÅ, där kommun och representanter från näringslivet samverkar.

Enligt lagen ska kommunen ha en samordningsfunktion för brottsförebyggande frågor. Samordningsfunktionen ska särskilt; samordna och stödja genomförandet av kommunens arbete enligt denna lag; utgöra kommunens kontaktpunkt i förhållande till externa aktörer samt bidra till att information om det brottsförebyggande arbetet sprids till kommunens invånare och andra som kan ha intresse eller behov av sådan information.

2.1 Ledning och samordning av arbetet

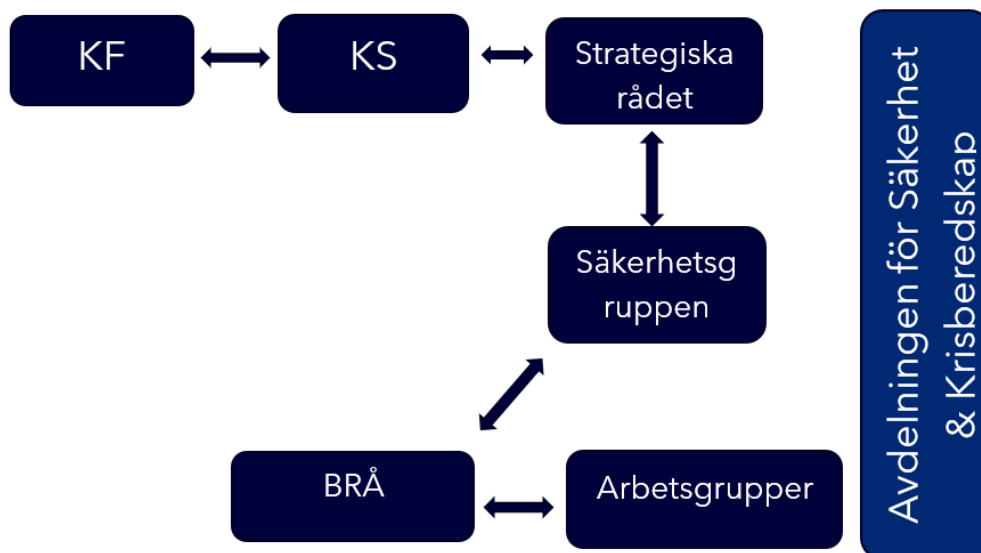
Kommunstyrelsen, eller den nämnd som kommunfullmäktige beslutar, ansvarar för ledningen av det brottsförebyggande arbetet, därefter kontinuerligt rapportera om det brottsförebyggande arbete till kommunfullmäktige.

En betydande del av det samordnande arbetet med brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete samt intern säkerhet bedrivs av säkerhetssamordnare på avdelningen för Säkerhet och krisberedskap (SOK) inom Räddning och Säkerhet, men arbetet med att skapa trygga och säkra medborgare samt medarbetare är ett gemensamt mål för alla nämnder och verksamheter.¹

Hela organisationen behöver utifrån sitt verksamhetsområde och uppdrag ha kunskap om hot och olika former av våld, brottsförebyggande arbete, internt och externt våldsförebyggande arbete liksom vad en potentiell särskild händelse innebär för respektive verksamhet.

Ledningen av arbetet sker genom säkerhetsgruppen/kommunledningsgruppen i ett särskilt forum för brottsförebyggande frågor.

¹ Program för social hållbarhet. Dnr KK22/7, 21

3 BROTTSFÖREBYGGANDE OCH TRYGGHETSFRÄMJANDE ARBETE

3.1 Bakgrund och riskbild

Kommunens brottsförebyggande arbete handlar bland annat om att minska antalet våldsbrott i offentliga miljöer, minska drog- och alkoholdebuten hos unga och minska sådant som skapar otrygghet på allmän plats.

Nyköping är en expansiv kommun avseende befolkningsökning och byggande. Detta medför både möjligheter och utmaningar. Det medför möjligheter under förutsättning att risker för brott och otrygghet beaktas redan i planeringsstadiet av ny bebyggelse. Risken för att utsättas för brott eller otrygghet återfinns också i redan befintlig bebyggelse och miljöer. Vid förändringar och förvaltning av redan befintlig bebyggelse eller miljöer bör risker för brott och otrygghet beaktas på samma sätt som i planeringsprocessen av ny bebyggelse. Att kommuner drabbas av välfärdsbrott är något som vi dagligen kan läsa om och Nyköping är inget undantag, kommunen kommer behöva stärka sin förmåga att både upptäcka och hantera dessa händelser.

Det brottsförebyggande- och trygghetsfrämjande arbetet sker utifrån de fokusområden som presenteras nedan.

3.2 Fokusområde 1: Samverkansöverenskommelse och medborgarlöfte

Nyköpings kommun har tillsammans med polismyndigheten en samverkansöverenskommelse som tydliggör samverkan och prioriterade områden mellan Nyköpings kommun och Lokalpolisområde Nyköping.

Nyköpings kommun har tillsammans med Lokalpolisområde Nyköping även ett medborgarlöfte som är en del av kommunens och polisens långsiktiga arbete med att förebygga brott och skapa trygghet. Medborgarlöftet utgår från medborgarnas uppfattning om sin situation och sitt lokalsamhälle, samt från den lokala lägesbild som tagits fram av kommunen och polisen.

3.3 Fokusområde 2: EST - effektiv samordning för trygghet

Nyköpings kommun arbetar enligt metoden EST (Effektiv samordning för trygghet). Denna metod grundar sig i ett kunskapsbaserat arbetssätt där information samlas in från olika parter, externa och interna, i Nyköpings Kommun gällande trygghet och säkerhet. EST arbetet är en av grunderna för Nyköpings kommuns lägesbilder både på kort och lång sikt.

Genom arbetet med metoden EST kan Nyköpings kommun tillsammans med bland andra fastighetsägare, polis, väktarbolag, lokaltrafiken samt kommunens interna verksamheter få underlag för att på både kort och lång sikt ta fram lämpliga och grundade förslag på åtgärder.

3.4 Fokusområde 3: Lägesbild, analys, åtgärder och utvärdering

Nyköpings kommun tar fram en lägesbild vartannat år som syftar till att ge underlag för prioriterade arbetsområden. Utifrån de prioriterade områdena genomförs kartläggning och analys tillsammans med relevanta parter för att arbeta fram förslag på åtgärder. Åtgärderna genomförs av berörda verksamheter. Efter att beslutade åtgärder implementerats görs en uppföljning och utvärdering.

3.5 Fokusområde 4: Samverkan

Nyköpings kommun arbetar med samverkan med både den offentliga- och privata sektorn. Samverkan är en viktig byggsten för att kunna arbeta effektivt med specifika problem. Samverkan bidrar till ett brett kunskapsläge och en möjlighet att sätta in insatser från olika perspektiv och verksamheter. Nyköpings kommun medverkar i olika samverkansformer bland annat samverkan med Polis, nätverket "Tryggare Fastigheter" och nätverket "Med Unga i Centrum".

3.6 Fokusområde 5: Våldsprevention

I enlighet med kommunens program för social hållbarhet ska ingen i Nyköpings kommun behöva utsättas för våld i nära relation och det råder nolltolerans mot mäns våld mot kvinnor. Alla kommuninvånare oavsett ålder och könstillhörighet som direkt eller indirekt utsätts för våld i nära relation, prostitution eller hedersrelaterat våld och förtryck ska erbjudas stöd, hjälp och skydd.

Den som utövar våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck eller köper sex ska erbjudas stöd och hjälp att förändra sitt beteende.

Riktningen för Nyköpings kommuns är att arbeta främjande och förebyggande med utgångspunkt i kunskap och evidensbaserade metoder. Exempel på detta är sexuellt våld, våld i nära relation, hedersrelaterat våld och våld bland unga. Målet är att motverka att våldet alls sker. Beroende på verksamhet och våldstyp finns olika arbetssätt att använda så som Mentorerna i våldsprevention (MVP)².

3.7 Fokusområde 6: Alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar - ANDTS

I enlighet med kommunens program för social hållbarhet ska Nyköpings kommun verka för att minska bruket av alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar. Arbetet ska riktas till tidig upptäckt, tidiga insatser med fokus på barn, unga, föräldrar och unga vuxna. En samordnad alkohol- och tobakstillsyn ska bidra till att tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak minskas. De som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska genom att kommunens arbetssätt präglas av en nära samverkan mellan ANDTS - och brottsförebyggande arbete.

3.8 Fokusområde 7: Skadegörelse

Nyköpings kommun ska arbeta för att minska skadegörelse och förstörelse av kommunens egendom, fastigheter och ytor. Arbetet bedrivs inom flera olika av kommunens verksamheter.

3.9 Fokusområde 8: Välfärdsbrott

Nyköpings kommun ska arbeta för att motverka välfärdsbrott så som bidragsbrott och bedrägerier i kommunen. För att arbeta effektivt mot välfärdsbrott krävs ett strukturerat och samlat arbetssätt både inom och mellan verksamheter. Enligt Nyköpings kommuns kartläggning över brottsligheten i Nyköping finns ett behov av ett strukturerat arbetssätt och samverkan mellan verksamheter.

4 INTERN SÄKERHET

4.1 Bakgrund och riskbild

Handlingsprogrammet för Nyköpings kommuns interna säkerhetsarbete riktar sig främst till de områden där kommunens medarbetare, lokaler eller verksamhet utsätts för brott eller en antagonistisk handling. Det kan handla om att medarbetare utsätts för brott men även incidenter i form av att påverka ett fattat beslut, informationsförluster genom hackerattacker eller otrygghet kopplat till arbetsplatsen.

² Socialstyrelsen. 2021-09-13. *MVP Mentorerna i våldsprevention (Mentors in Violence prevention)*. [MVP Mentorerna i våldsprevention \(Mentors in Violence Prevention\) - Socialstyrelsen](#). Hämtad 2024-03-11.

För att nå målen bör kommunens medarbetare ha en god förmåga att agera när personal eller kommunens verksamhet utsätts för en antagonistisk handling eller försök att påverka beslutsfattandet. Chefer ska dygnet runt kunna få centralt stöd om den antagonistiska handlingen inte kan hanteras inom respektive arbetsgrupp eller enhet, detta stöds utgörs av tjänsteperson i beredskap (TIB).

Kartläggning och lägesbild sker av säkerhetssamordnare, men det faktiska brottsförebyggande arbetet sker ute i verksamheterna.

I takt med att våldet ökar i samhället och att den organiserade brottsligheten blir ett allt större problem ökar också risken för att medarbetare och förtroendevalda i kommunen blir utsatta för otillåten påverkan. Otillåten påverkan kan innebära trakasserier, våld, hot, skadegörelse eller otillbörliga erbjudanden³. Att bli utsatt för otillåten påverkan kan vara oerhört obehagligt för den enskilda individen men det utgör också ett potentiellt hot mot demokratin och opartiskheten om den ger önskad effekt, alltså att påverka beslut eller liknande till fördel för den som utför den otillåtna påverkan. Det är därför viktigt att arbeta med dessa frågor och stötta medarbetare i att anmäla eventuella försök till otillåten påverkan samt att ge stöttning medarbetarna som har blivit utsatta.

Arbetet med intern säkerhet sker utifrån de fokusområden som presenteras nedan.

4.2 Fokusområde 1: Utbildning

Nyköpings kommun genomför internutbildningar för kommunala verksamheter med fokus på det brottsförebyggande perspektivet. Stöttning inom hot och våld och utbildning inom PDV- pågående dödligt våld är de utbildningar som erbjuds i dagsläget.

4.3 Fokusområde 2: Trygghetsbesök

När en intern verksamhet utsätts för brott eller andra incidenter ska Nyköpings kommun ha en förmåga att besöka platsen och bidra med stöttning utifrån situation och verksamhet. Besöken genomförs av representanter från avdelningen för säkerhet och krisberedskap (SOK).

4.4 Fokusområde 3: Rådgivning

Avdelningen för säkerhets och krisberedskap (SOK) ska vara behjälplig med rådgivning och stöttning vid interna händelser som rör trygghet och säkerhet för kommunens medarbetare.

³ Brå. U.Å. *Otillåten påverkan*. [Otillåten påverkan - Brottsförebyggande rådet \(bra.se\)](https://www.bra.se). Hämtad 2024-03-11.

4.5 Fokusområde 4: Rapportering av missförhållanden

Nyköpings kommun har en visseblåsarfunktion där ärenden hanteras enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Arbetet drivs av HR, avdelningen för säkerhet och krisberedskap samt representanter från kommunledningskansliet. Visselblåsarfunktionen finns till för att medarbetare ska kunna anmäla om medarbetaren misstänker att det finns missförhållanden inom Nyköpings kommuns verksamheter eller dess bolag.

5 ÄNDRINGSHISTORIK

Rev	Författare	Beskrivning av förändring	Datum